

烏三夫

ཐུ་ལན་ཐུ།

རང་བྱུང་མི་རིགས་ཁག་གི་མཐུན་སྦྱེལ་ཆེན་པོ་
ཐུ་མཐུད་ནས་གོང་ལུང་ལ་གཏོང་བ།

བྱུ་ལན་སྒྲུ།

རང་ཀྱལ་མི་རིགས་ཁག་གི་མཐུན་སྦྲིལ་ཆེན་པོ་
ལྷ་མཐུད་ནས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བ།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་པེ་ཅིན་དུ་བསྐྱུན་པ།

སྤྱི་ལོ་ 1959 ལ།

༡། |རང་གྲུལ་མི་རིགས་ཁག་གི་མཐུན་སྦྲིལ་ཆེན་པོ་གྲུ་
མཐུན་ནས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བ།

*

ཚུམ་མཁན། ལྷུ་ལན་རྩུ།
མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་བརྒྱུར་ཏེ་བརྒྱན་པ།

*

1959 ལོ་འཁྲུང་བ་ 10 པར་པེ་ཆེན་དུ་ཐོག་མར་བརྩོན་པ་དང་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཟབ་པ།
དཔེ་རིན་སྐར་ 8 །

དང་རེའི་ཀླུ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་དགའ་སྟོང་མེད་ཀྱི་ངང་
ནས་ཀྱང་ཉི་མེད་མངས་སྤྱི་མཐུན་ཀླུ་ཁབ་དབུ་བརྟེན་ནས་ལོ་བཅུ་འཁོར་བ་ལ་དགའ་...
སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

ལོ་བཅུ་རེ་རིང་དང་རེའི་ཀླུ་ཁབ་ཀྱིས་ཀྱང་གོ་གུང་ཁྲན་དང་དང་མི་རིགས་ཁག་...
གི་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྲཐས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་ཞོ་མཐུན་མཐོ་ཙོ་དུང་གིས་མཁས་འཛངས་ཡང་
དག་པའི་འགོ་ཁྲིད་འོག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁྲཐས་པོ་ཆེའི་སྤྱི་ཚོགས་པ་སྐྱུར་བཅོས་བཤང་
ཐོག་དམངས་གཙོ་རིགས་དང་བརྗེ་རི་ཀླུ་ཁབ་མཐོ་ལ་ཕྱིན་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
གསར་བརྗེ་རི་ཀླུ་ཁབ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པ་རེད། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་
ལུགས་དེ་དང་རེའི་ཀླུ་ཁབ་དབུ་བརྟེན་པོར་ཆགས་ཟིན་ཅིང་། མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་
གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཚང་མ་རྩ་བའི་ཐོག་ནས་འགྱུར་ཁྲོག་བྱུང་ཟིན། 1958 ལོ་ནས་
བཟུང་དང་དང་ཞོ་མཐུན་མཐོ་ཙོ་དུང་གིས་བཏོན་པའི་ངར་བྱགས་གཅིག་གྱིས་དང་།
ཡང་ཅི་ལྟར་ལེན། མང་ལྷན་ལེགས་བསྐྱི་བཅས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་
འཛུགས་སྐྱོན་བྱེད་པའི་སྤྱི་ལས་ཕྱོགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་འོག་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་
འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་མཚོང་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་དང་མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་
དུ་བྱུང་ཅིང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་འཐབ་ཕྱོགས་ཁག་ཚང་མར་ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་ཅོང་བའི་གཟི་བརྗེ་རི་ཀླུ་ཁབ་ཐོབ་པ་རེད། དང་རེའི་ཀླུ་
ཁབ་ཀྱི་གཅིག་གྱིས་དང་མི་རིགས་པར་གྱི་མཐུན་གྱིས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མང་...
གཞིའི་ཐོག་གཞིག་མེད་པ་པོང་ལྷ་བུ་བརྟེན་པོར་ཆགས་ཟིན་པ་རེད།

རང་རེའི་ཀླུ་ཁབ་འདི་ནི་གཅིག་ཁྲིལ་དང་མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་ནས་བྱུང་བའི་
 ཀླུ་ཁབ་ཅིག་ཡིན། ཡུན་རིང་པོ་འོ་ལོ་ཀླུ་མ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་རིམ་ནང་དུ་མི་རིགས་ཁག་
 གི་མི་དམངས་ཡན་ཚུན་བར་དབལ་འབྲོར་སྤྱོད་གི་འབྲེལ་གཏུགས་དང་རིག་གནས་སྤྱོད་གི་
 བརྗེ་འདྲེན་བྱུང་བས། གནང་སྤྱོད་མོ་ནས་གཅིག་ཁྲིལ་གྱི་ཀླུ་ཁབ་ཅིག་ཚུགས་ཟིན་པ་
 རེད། ཡིན་ན་ཡང་སྤྱོད་གྱི་ལོག་སྤྱོད་དབང་སྤྱོད་གྲུལ་རིམ་གྱི་མི་རིགས་གཉེན་གཞོན་
 ལས་ལུགས་འོག རང་རེ་མི་རིགས་ཡན་ཚུན་བར་གྱི་གོ་གནས་ནི་འདྲ་མཉམ་ཞིག་མ་
 ཡིན་ཁར། བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་བཅན་འཇུལ་བྱས་པར་བརྟེན་རང་རེའི་ཀླུ་
 མ་གི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ནམས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཆེ་ཆེར་སོང་བ་རེད། དེའི་
 དབང་གིས་རང་ཀླུ་མི་རིགས་ཁག་གི་མཐུན་ཁྲིལ་དང་འཕེལ་ཀླུ་མ་འགོ་བཤམ་གཞོན་འཆེ་
 ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། སྤྱིར་ཉེ་རབས་ཀྱི་ལོ་བརྒྱ་ཚུན་དང་བྱུང་བར་དུ་ཉེ་ལས་ལོ་སྤུ་
 ཚུ་ཉུག་གི་རིང་ལ་ཀྱང་གོ་གྱང་ཁུན་དང་གི་འགོ་ཁྲིད་འོག་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་
 ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་བཅན་ཀླུ་ལ་ཁོལ་བ་དང་བཀའ་བཞུགས་ཀྱི་འཛིན་ལ་ཁོལ་བའི་གསུང་
 བརྗེའི་འཐབ་ཚོད་བྱས་པ་རེད། དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཐུན་མོང་དུ་གསུང་བརྗེའི་འཐབ་
 ཚོད་བྱས་པར་བརྟེན། རང་རེའི་ཀླུ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ནམས་སྤྱོད་
 ཉུག་གིས་དམ་པོར་སྦྱེལ་ཏེ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ག་ཁག་གི་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་རེད།
 ཀྱང་གོ་འོ་མི་དམངས་ཀྱི་གསུང་བརྗེའི་ཀླུ་ཁབ་ཐོབ་པ་དང་། ཀྱང་ཉེ་མི་དམངས་སྤྱི་
 མཐུན་ཀླུ་ཁབ་བཟུགས་པ། རང་ཀླུ་དུ་བཅན་ཀླུ་རིང་ལུགས་དང་བཀའ་བཞུགས་
 ཀྱི་འཛིན་རིང་ལུགས། དཔོན་ངན་མ་ཅུའི་རིང་ལུགས་བཅས་ལོག་སྤྱོད་དབང་སྤྱོད་
 བསྐྱེལ་བ་དང་། མི་རིགས་གཉེན་གཞོན་གྱི་ལས་ལུགས་ཅུ་བཞུག་མཐིལ་ཕྱིན་བཤད་སྟེ།
 ཀླུ་ཁབ་ནང་ཁལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་གྱི་འདྲ་མཉམ་མཐུན་ཁྲིལ་མཛོན་འགྱུར་བྱུང་
 ཞིང་། རང་ཀླུ་གྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་བ་ཅུ་བཞུག་ནས་བསྐྱུར་བར་བརྟེན། རང་རེའི་
 ཀླུ་ཁབ་འདི་མི་རིགས་ཁག་ཡན་ཚུན་མཛོན་བཞེས་མཉམ་ལས་དང་ཐུན་མོང་དུ་འཕེལ་

ཀུས་བྱེད་པའི་དུས་རབས་གསར་པར་སླེབས་པར་བུས་པ་རེད།

ལོ་བཅུ་ལྔ་ལ་ང་ཚོ་འདྲ་དང་མི་དམངས་སྤྱི་གཞུང་གིས་ཀུལ་ཡོངས་སུ་མི་
རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་སྤྱི་ཤུས་ལག་ལེན་མཐོལ་བྱིན་བརྟན་པ་དང་། མི་
རིགས་ཁག་གི་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཁྱོད་དབང་དང་རང་སྤྱོད་ཁྱོད་དབང་སྤྱད་སྤྱོད་དམ་ཟབ་དང་...
འབྲེལ། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྤྱོད་ལག་ལེན་བུས་པ་རེད། ད་ལྟ་རང་ཀུལ་དུ་
ནང་སྐྱོད་རང་སྤྱོད་ཞུས་དང་། སྐན་ཅང་ལྷེ་ལུ་རང་སྤྱོད་ཞུས། ཀྱང་ཞིས་
ཁྱོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཞུས། ཉིང་ཞ་དུས་རིགས་རང་སྤྱོད་ཞུས། བོད་རང་སྤྱོད་
ཞུས་ཀྱི་སྐྱོད་ཡོན་ལྟ་ཁང་བཅས་བཅུ་གས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་ཉིད་དག་དང་། རང་སྤྱོད་ཞན་ལྷ་བཅུ་ང་བཞི་བཅུ་གས་པ་རེད། ཀུལ་ཡོངས་སུ་
རང་སྤྱོད་ས་གནས་དང་རང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་བཅུ་གས་པའི་ལས་འགན་པལ་ཆེན་གྱུ་ཟིན།
གངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོས་རང་སྤྱོད་ས་གནས་སུ་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏན་འབེབས་ལྟར་རང་
ཁྲིམ་རང་བདག་གི་ཁྱོད་དབང་གང་ཟབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད། འདྲེས་མར་སྤྱོད་
པ་དང་ཐོན་པར་སྤྱོད་པའི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་མཐའ་དག་གི་འདྲ་མཉམ་ཁྱོད་དབང་.....
ལའང་སྤྱད་སྤྱོད་གང་ལེགས་ཐོབ་འདུག མི་རིགས་ཁག་གིས་མེས་ཀུལ་གྱི་ཁྲིམ་ཆང་
ཆེན་པོ་འོ་ནང་ཡོན་ཆུན་གོ་གནས་འདྲ་མཉམ་གྱི་སྤྱོད་ཀུལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་དོན་བདག་.....
གཉེན་དང་ཐག་གཅོད་པར་ཞུགས་ཡོད་ཅིང་། ཆང་མ་ཀུལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར་ཟིན།

མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྤྱོད་གི་སྤྱི་ཤུས་ལག་ལེན་.....
མཐོལ་བྱིན་བརྟན་པའི་དབང་གིས་མཚོགས་སུ་དུ་མི་རིགས་ཁག་པར་གྱི་མཐུན་སྒྲིལ་.....
མཉམ་ལས་ལ་ཤུགས་སྒྲོན་དང་། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱི་ཀུལ་གཅེས་བསམ་པ་
ཆེས་ཆེན་ཐོན་པར་ཐོག་མེས་ཀུལ་གྱི་གཅིག་སྒྲིལ་སྤྱད་ལས་ལྟག་པར་བརྟན་ཆགས་...
སུ་བཟང་ཞིང་། གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ནམས་མེས་ཀུལ་འཛུགས་སྐྱོད་
གྱི་གས་སུ་ཞུགས་པ་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཟོད་ལས་དུ་འགོ་རྒྱུ་འོ་ན་སེམས་

ཅེས་ཅེར་སྒྲེལ་བར་མ་ཟད། མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དབལ་འཕྱོད་དང་རིག་གནས་འཛུལ་
སྒྲུབ་ཀྱི་ལས་དོན་ལྟར་དུ་ཡར་ལྷུས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བར་སྒྲུལ་འདོད་བྱས་པ་རེད།

ཀྱང་ཏུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀླུལ་ཁབ་དབུ་བརྟེན་པའི་སྐབས་སུ་རང་ཀླུལ་གྱི་……
གངས་ཕུང་མི་རིགས་ཁག་གི་གསུམ་མི་གངས་ཏེ་ལམ་ཁྲི་སྐག་སྐམ་སྟོང་ཉེ་བཞིན་པའི་ས་
ཁུལ་དུ་ད་དུང་བཀས་བཀོད་ཞིང་བདག་ལ་དབང་པའི་ལམ་ལུགས་སྤྱང་འཛིན་བྱེད་སྐྱུས་
སྤྱོད་པ་དང་། མི་གངས་ཏེ་ལམ་ཁྲི་སྐག་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ད་
དུང་བཀས་བཀོད་ཞིང་བྱན་ལམ་ལུགས་སྤྱང་འཛིན་བྱེད་སྐྱུས་དང་། མི་གངས་ཏེ་ལམ་
ཁྲི་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ད་དུང་བྱན་གཡོག་ལམ་ལུགས་སྤྱང་འཛིན་བྱེད་སྐྱུས་……
ཡིན། དེ་མིན་མི་གངས་ཏེ་ལམ་ཁྲི་དྲུག་ཅུ་ཅམ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ་དུ་གདོད་མའི་ཀྱང་
ཉེའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འཕྲོ་མ་འཐུག་པོར་སྤྱང་འཛིན་བྱས་ནས་ཡོད། གངས་ཕུང་མི་རིགས་
ཁག་གི་ས་ཁུལ་གྱི་དབལ་འཕྱོད་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་ལྷུས་ཀྱི་ཚད་སྤྱིར་བཏང་བྱ་……
རིགས་ས་ཁུལ་ལས་ཆེས་སྤྱུ་ལུས་ཡོད། གངས་ཕུང་མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་དུང་
སྤྱར་སྐྱུས་བཞིན་“གྲིས་ཆོ་མེས་འདེབས་”ཀྱི་ཞིང་ལས་བྱེད་ཐབས་ཤེད་སྤྱད་བའོ།
འབྲོག་ལྷུགས་དང་རི་དྲགས་རྩོད་པའི་འཆོ་བ་སྤྱད་ཀྱིན་ཡོད་སྐབས། འཆོ་བའི་ཆུ་ཚད་
ཏུ་ཅང་དམའ་པོ་རེད། གངས་ཕུང་མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ད་དུང་ཡི་གེ་མེད་ལ།
དེའི་ནང་ནས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྤྱར་སྐྱུས་བཞིན་གིང་ལ་བཀོས་དང་ཐག་མདུད་སོགས་གདོད་……
མའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་ཐོ་འགོད་ཀྱིན་ཡོད་འདུག བཅིངས་འཁྱོལ་བཏང་པའི་
ཆེས་སྤྱ་དང་དང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་གིས་གངས་ཕུང་མི་རིགས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དེ་སྤྱི་……
ཆོགས་བཅོས་བསྐྱར་བྱས་པ་རེད། ད་ཉི་གངས་ཕུང་མི་རིགས་ཀྱི་མི་གངས་བརྒྱ་ཆ་
དགུ་བརྒྱ་ལོ་ལྷ་ཡན་ཟིན་པའི་ས་ཁུལ་དུ་སྤྱི་ཕྱིར་དམངས་གཙོ་འི་བཅོས་བསྐྱར་དང་སྤྱི་……
ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱར་བཀོད་བྱུང་བཞིན་པ་མ་ཟད། ཀྱན་སྤྱོད་དག་ཐེར་གྱི་ལས་
འགུལ་དང་གཡས་སྤྱོགས་པར་ངོ་ཚོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་བཅས་བྱས་ཏེ་འཕྱོད་སྤྲོད་……

གཤམ་རིམ་གྱི་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་པའི་ཕྱོགས་སྤྱང་འདྲ་མིན་སྒྲ་ཚོགས་ལ་སྤྱན་ ་
 འབྱིན་བྱས་པའི་དབང་གིས། ཆབ་སྲིད་འཐབས་ཕྱོགས་དང་བསམ་པའི་འཐབས་ཕྱོགས་ཐོག་
 གི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེའི་རྒྱལ་ཁབ་ལུ་ཐག་ཆོད་པ་ཐོབ་པའི་ཐོག་དུ།
 1958 ཁོར་རྒྱ་རིགས་ས་ཁུལ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་མཚོང་ ་
 བསྐྱོད་ཆེན་པོ་འི་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་པ་དང་། སྤྱོད་གསེབ་ནང་མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཅན་དུ་
 འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུབ་ཅིང་། ཀྱང་ཉིར་ཞུགས་པའི་ཞིང་པའི་དུད་གངས་ནི། མི་
 རིགས་ས་ཁུལ་དེ་དག་གི་ཞིང་དུད་བརྗེས་མ་འཕོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་ཡན་ཟེན་འདུག
 རྒྱ་ཆེའི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱིས་བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ལས་ལུགས་དང་ ་
 བྱན་གཤེག་ལས་ལུགས། གནོད་མའི་ཀྱང་ཉིའི་ལས་ལུགས་བཅས་ཀྱི་འཛིང་ལས་བཀོལ་
 ཏི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་འབྱེལ་གྱི་དུས་མཚམས་གཅིག་གསལ་ཁ་ཤས་བརྒྱལ་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ ་
 རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཤར་བསྐྱོད་བྱུང་བ་རེད། བོད་ས་གནས་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་
 བཅོས་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགལ་ཡང་ཆ་ཆ་འུར་འུར་གྱིས་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། བོད་མི་
 དམངས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་གྱུབ་པའི་རྗེས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ ་
 བྱ་རིམ་ངེས་པ་ཅན་ཞིག་བརྒྱད་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་དང་། སྤྱི་
 ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྱོན། མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ལས་ཆེན་དུ་
 འགྲོ་ངེས་ཅན་ཡིན་པ་ཐོན་ཆུང་གིས་ཤེས་བྱུང་།

ཁོ་བརྒྱའི་རྒྱ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་ ་
 འཛུགས་སྐྱོན་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། མི་དམངས་ཀྱི་
 འཚོ་བ་ལེགས་བཅོས་མངོན་གསལ་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ཁོ་རྒྱས་ཀྱི་ལུལ་དུ་ལུས་པའི་
 མི་རིགས་བར་དཔལ་འབྱོར་སྤྱིང་གི་འདྲ་མཉམ་མིན་པ་དེ་ནི་རིམ་གྱིས་འཕོ་འགྱུར་འབྱུང་
 བཞིན་པ་ཡིན། ལྷག་བར་དུ་ 1958 ཁོར་མཚོང་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་གངས་
 ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འཕུར་སྤྱོད་ལྷ་བུའི་

འགྱུར་སྒྲིག་ཁྲུང་བ་རེད། རྒྱལ་ཡོངས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སྐུལ་དུ་ 1958 ལོ་འོ་འབྲུ་
 རིགས་ཐོན་གྲངས་ 1957 ལོ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ 41 འཕར་བ་དེ་ནི། 1949 ལོ་བཅིངས་
 འགོ་ལ་བྱས་དུས་ཀྱི་ལྷ་བ་གཅིག་ལྷག་དང་མཆུངས་བ་རེད། བཟོ་ལས་ཐོན་ཐུངས་རིན་གོང་
 བསྐྱེམས་འཕོར་ 1957 ལོ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ 84 འཕར་བ་དེ་ནི། 1949 ལོ་འོ་འབྲུ་ལྷག་
 དང་མཆུངས་བ་རེད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་འགོ་ལྐུལ་དུ་ལྷགས་ཀྱི་གྲངས་ཆད་ནི་
 1949 ལོ་ནས་ 1958 ལོ་འོ་བར་ལྷ་བ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་འཕར་ཡོད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་
 ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཉི་མུའ་རྣམས་སྒྲིབས་ཏེ་ཅང་མཐོ་རུ་སོང་བ་རེད། 1958 ལོར་གྲངས་
 ཉུང་མི་རིགས་སྐུལ་གྱི་ཆོང་ཐོག་བྲིན་ཆད་བསྐྱེམས་འཕོར་ 1952 ལོ་ལས་ལྷ་བ་བཞི་.....
 ལྷག་ཙམ་འཕར་འདུག རིག་གནས་སྒྲིབ་གསོའི་ལས་དོན་ཐད་ལ་ 1958' ལོར་རྒྱལ་
 ཡོངས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྒྲིབ་གྲྭ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསལ་གྱི་སྒྲིབ་གྲྭ་བ་མི་གྲངས་ཁྲི་...
 བཞི་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྷ་ཡོད་བ་དེ་ནི་བཅིངས་འགོ་ལ་མ་བཟང་གོང་དང་བསྐྱུར་ན་...
 སྒྲིབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སྒྲིབ་གྲྭ་བ་ལྷ་བ་སྐུལ་ཅུ་སོ་ལྷ་དང་། སྒྲིབ་གྲྭ་འབྲིང་བའི་སྒྲིབ་གྲྭ་བ་ལྷ་བ་
 བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག་ སྒྲིབ་གྲྭ་ཆུང་བའི་སྒྲིབ་གྲྭ་བ་ལྷ་བ་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་འཕར་འདུག
 སྒྲིན་ཆད་ཡི་གེ་མེད་བའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁ་གསལ་ད་ལྷ་ཡི་གེ་གསར་བཟོས་བྱས་
 བས་མི་ཆད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡི་གེ་སྐད་ཤེས་དང་གསར་འགྱུར། དུས་དེ་བ་བཅས་
 བར་རྒྱན་བྱས་ཡོད། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལྷགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་ཡར་ངོ་འོ་ཆེ་
 བ་ལྷན་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་བཞེན་བ་ཡིན། འཕྲོད་བརྟེན་ལས་དོན་ཐད་ 1958 ལོར་
 གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སྐུལ་དུ་སྒྲིན་ཁང་ 750 དང་། ལྷས་གསོ་ཁང་ 25 བཅུགས་
 ཟིན། ནད་ཁྲི་34,000 ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། འཕྲོད་བརྟེན་ལག་ཅུལ་མི་སྡེ་ཁྲི་ 17
 ལྷག་ཙམ་ཡོད། སྒྲིན་བཅོས་དང་། ལྷས་ཁམས་བདེ་སྤྱང་། མ་བུའི་འཕྲོད་བརྟེན་སྤེ་
 ཆན་བཅས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སྐུལ་དུ་ལྷ་བ་བཅུ་དུ་བཅུགས་ཟིན་བ་དང་། མིའི་
 ལྷས་སྤྱང་ལ་གཞོད་ཆབས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བའི་ནད་ཡམས་ཕལ་ཆེར་བཞག་འགོག་སྐབས་བྱུང་

ཡོད། མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལེགས་པོ་ཅོས་བྱུང་བ་དང་འཕྲོད་བརྟེན་སྒྲིལ་བཅོས་ཀྱི་བྱ་བ་
 བྱུང་བཅུ་དུ་སྐྱེལ་བའི་དབང་གིས་གངས་ཅུང་མི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་གི་མི་གངས་ཅང་མ་
 བརྟེན་གསུང་དུ་འཕེལ་སྐྱེས་ཡིན། དཔེར་ན་ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ཁྲོའམ་ཀྱི་སོག་རིགས་
 ཀྱི་མི་གངས་ 1947 ལོར་རང་སྐྱོང་ཁྲོའམ་བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་ 1958 ལོ་འི་བར་ཁྱི་ 30
 ལྷག་ཙམ་འཕར་བ་དེ་ནི། ས་ཁུལ་དེར་སྤར་ཡོད་སོག་རིགས་མི་འཕོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ 36
 དང་མཐུངས་པ་རེད། ཤིན་ཅང་གི་གངས་ཅུང་མི་རིགས་ཀྱི་མི་གངས་ 1950 ལོ་ནས་
 1957 ལོ་འི་བར་དུ་ཁྱི་ 58 ལྷག་ཙམ་འཕར་བ་དེ་ནི་སྤར་ཡོད་མི་གངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ 13
 ལྷག་ཙམ་དང་མཐུངས་པ་རེད།

གངས་ཅུང་མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་འཕྲོར་དང་། ཆབ་སྲིད། རིག་གནས་བཅས་
 གུར་དུ་གོང་འཕེལ་བྱུང་བུ་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རོགས་རམ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱ་རིགས་མི་
 དམངས་ཀྱིས་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དང་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་རེད། བཅིངས་འགྲོལ་
 བཏང་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ལོ་རེར་གངས་ཅུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ལ་ཞོར་སྲིད་ཀྱི་ཁ་...
 སྒྲིལ་གནང་བ་དང་། དངུལ་བུན་སྒྲིལ་ཆོགས་དང་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་དངུལ་བཏང་བ། གངས་
 ཅུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོལ་གསོའི་ལས་དོན་ཐད་ཁ་གསལ་དངུལ་གྲོན་དང་འཕྲོད་བརྟེན་སྒྲིལ་...
 བཅོས་ཐད་ཁ་གསལ་དངུལ་གྲོན་འཕར་མ་བཏང་བར་མ་ཟད། མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་
 ཁུལ་དུ་ཐད་ཀར་མ་དངུལ་བཞག་སྟེ་གནད་ཆེའི་འཛུགས་སྐྱོར་དང་། མི་རིགས་རང་
 སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་དཔལ་འཕྲོར་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྱོར་ལས་དོན་གོང་འཕེལ་...
 གཏོང་རོགས་བྱས་པ་རེད། 1952 ལོ་ནས་ 1958 ལོ་འི་བར་ལོ་བདུན་རིང་རྒྱལ་ཁབ་
 ནས་མི་རིགས་ཁག་གི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་ཅ་པའི་འཛུགས་སྐྱོར་ཐད་མ་དངུལ་ཁྲོད་བསྐྱོམས་
 སྒྲོར་དུང་ཕུར་སྐྱེས་ཅུ་སོ་བཞི་དང་བྱེ་བ་གཅིག་ལྷན་ཙམ་བཏང་བ་རེད། དེར་མ་ཟད་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འཆར་གཞི་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་ནང་སའི་གཞོན་ནུ་དང་དར་མ་སྐུལ་སྐྱོང་བྱས་
 ཏིང་ལ་ཚུལ་ལྷན་གྲགས་ཏེ་ཅང་མཁོ་དགོས་ཆེ་བའི་མཐུན་མཆོམས་གངས་ཅུང་མི་རིགས་...

གྱི་ས་ཁུལ་དུ་བཤང་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་ཞུགས་སུ་བཅུག་པ་རེད།
 བཤའ་མཚམས་བཅའ་སྡོད་ཀྱི་པའི་མི་དམངས་བཅའ་མཉམ་འབྲེལ་དམག་གིས་ཀྱང་དུར་……
 བཙོན་གྱིས་ས་གནས་དེ་གའི་མི་དམངས་ལ་དཔལ་འཕྱོར་དང་རིག་གནས་སྤེལ་རོགས་ཀྱིས་……
 པ་རེད། ཁོང་ཚོས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་བོ་ཞིང་ལས་རིགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་
 ཀྱི་དཔལ་དཔལ་འཕྱོར་རིག་གནས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་གཞན་དག་ཚང་མ་ལ་བྱས་ཆེས་ཆེན་
 བོ་ཐོན་འདུག རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ལས་ཀྱིས་པ་དང་ལག་ཅུལ་མི་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཐད་ནས་
 གངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ལ་རོགས་རམ་གནང་བའི་སྒོས་མི་དཀོས་པ་རེད། ད་ཕྱིན་
 སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་བྱ་བ་སུ་མཐུད་ནས་མཚོང་བསྐྱོད་ཀྱིས་པ་དང་།
 མི་དམངས་ཀྱང་རྩི་ཁྱད་འཕགས་དང་བཞིན་ཆེས་ཆེར་སྤེལ་བ་དང་བསྐྱུར། དང་རེའི་
 རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱ་རིགས་མི་དམངས་ཀྱིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་རོགས་རམ་ཀྱིས་པ་དེ་ནི་……
 སྤེལ་ཆེ་མང་ཆེ་ཆེར་ཡོང་ངེས་ཡིན་པ་ནི་སྒོས་མི་དཀོས་པ་ཡིན། རོགས་རམ་ཀྱིས་པ་
 དེ་ནི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་མཁོགས་ལྷན་དུ་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཡོང་མིན་རག་ལས་པའི་
 རོན་སྐྱོང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། རོགས་རམ་དེ་ལ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་
 ཚང་མས་བསམ་པའི་གཏིང་ནས་བཀའ་བློན་ཆེ་སྟེ་བཞིན་དུ་ཡོད། སྤྱི་ཚོགས་རིང་
 ལུགས་ཀྱི་གསར་བཞེད་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་བྱ་བ་རིས་ནང་དུ་གངས་ཉུང་
 མི་རིགས་ནམས་ནས་ཀྱང་དུར་བཙོན་ཆེན་པོས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱུན་ལ་རོགས་སྐྱོར་……
 བྱས་པ་དང་། རྒྱ་རིགས་མི་དམངས་ལ་རོགས་རམ་བྱས་པ་དེ་ཡང་དེ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་
 ཡིན་པ་ཀྱན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ཉར་རེད།

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བཞེད་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཇུགས་སྐྱུན་གྱི་ལས་
 རོན་སུ་མཐུད་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་པར་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་
 བ་དེ་དང་རྒྱལ་མི་རིགས་ཁག་གི་བར་དུ་ཡོངས་ཁྱབ་དུ་ཆགས་ཤིང་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད།
 ཀྱང་གོ་ལི་མི་དམངས་གསར་བཞེད་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་པ་དང་། ཀྱང་ཅུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་

རྒྱལ་ཁབ་རྒྱལ་པ། བཟོ་པའི་གྲལ་རིམ་གྱིས་འགོ་ཁྲིད་ཅིང་བཟོ་ཞིང་མནའ་འབྲེལ་
 མང་གཞིར་བྱས་པའི་མི་དམངས་དམངས་གཙོ་སྤྱོད་དབང་སྐྱོར་འཛིན་གྱི་ལས་ལུགས་རྒྱལ་
 ཡོངས་སུ་མངོན་པར་གྱུར་པ་བཅས་དེ་དག་ནི། རང་རྒྱལ་དུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
 མི་རིགས་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཙུ་བའི་རྒྱ་ཁྱོན་དང་མང་གཞིའི་ཆབ་
 སྤྱོད་ཅིག་ཡིན། དམངས་གཙོ་འི་བཙོན་བསྐྱར་བྱུང་བའི་ཟིན་པའི་རྩིས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
 ལུགས་ཀྱི་བསྐྱར་བཀོད་མངོན་འགྱུར་བྱུང་བ་དེས། རང་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་
 ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་བ་སྤྱི་ཞིང་བརྟན་པའི་མང་གཞིའི་དབལ་འཕྱོར་བཅིང་བའི་ཟིན་པ་དེ།
 དམངས་ཡོངས་ཀྱན་སྤྱོད་དག་ཐེར་གྱི་ལས་འགལ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་
 རིང་ལུགས་འཛུགས་སྐྱོར་སྐོར་ཀྱན་ནས་མཆོང་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། མི་དམངས་ཀྱང་
 ཉི་ཅན་དུ་གྱུར་པ་བཅས་ལ་བརྟན་ནས་རང་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་
 བ་གོམ་གང་སྤོར་སྤོས་ཀྱིས་སྤྱི་བརྟན་དང་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་བ་དེ། འབྲེལ་བ་དེའི་
 རྩལ་ཆས་གཙོ་ཆེ་བ་ནི། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་གུང་ཁུན་དང་གི་འགོ་ཁྲིད་
 རོག་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མང་གཞིར་བཟུང་སྟེ་འདྲ་མཉམ་རྟེན་སྤྱོད་པ་དང་།
 མཐུན་སྦྱོལ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། རྟེན་སྤྱོད་པ། ཐུན་མོང་དུ་ངལ་རྩོལ་
 བྱེད་པ། ཐུན་མོང་དུ་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ་དེ་བཅས་ཡིན།

1958 ལོ་ནས་བཟུང་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ན་མས་ཀྱིས་རྒྱ་བེད་...
 བཟོ་སྐྱོར་དང་། ངར་ལུགས་བཙོ་སྐྱོར་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་པ། དེ་མིན་མཁྱོགས་ཆད་ཆེན་
 པོ་འི་སྐོར་ནས་བཟོ་ཞིང་ལས་རིགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱོད་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ་བརྟན་ལེན་བྱེད་པའི་...
 སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཛུགས་སྐྱོར་གྱི་མཆོང་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་འི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འགལ་
 གཞན་དག་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཞེན་དང་ས་ཆའི་དབྱེ་མཚམས་གཏོར་ནས་
 མཐུན་སྦྱོལ་ཆེན་པོ་དང་རྟེན་སྤྱོད་པ་ལག་ལེན་བྱས་པ་དེ། དེའི་གཞི་ཁྲོན་ཆེ་བ་
 དང་རྒྱ་བྱེད་ཆེ་བ། བརྟན་སེམས་ཆེ་བ་ནི་ཆང་མ་ལོ་རྒྱས་ཐོག་སྐྱར་བྱུང་མཁྱེད་བ

ཡིན། ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་དུ་ཐའོ་ཉེ་ཡི་ཆུ་གྲུན་ལ་འབྲེན་པའི་ཨར་ལས་དེ་ནི་
 དང་ཀུལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་མཚོང་བསྟོན་ཆེན་པོ་དེ་སྐབས་སུ་……
 བསྐྱེད་སྒྲིལ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་ལས་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་དཔེ་ལས་གསལ་པོ་མང་པོ་དེ་
 ནང་གི་དཔེ་ཞིག་ཡིན། ཐའོ་ཉེ་ཡི་ཆུ་འབྲེན་པའི་ཨར་ལས་དེ་ནི། རྒྱ་མཚོ་འི་
 རོང་ལས་མཐོ་ཚད་སྤྱི་ཁྱིེ་ 1,000 ལྷག་ནས་2,000 ལྷག་ཅས་ཡོད་པའི་རི་མཐོན་པོ་དེ་……
 ཐོག་དུ་བརྒྱུགས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རིང་ཚད་ཁྱོད་བསྟོམས་སྤྱི་ལེ་ 1,400 ཡོད་ལ།
 འབབ་ཡུལ་རྒྱ་དང་དུས། དེ་མིན་མི་རིགས་གཞན་དག་བཅས་འདུས་སྟོན་དང་འབྲེན་
 སྟོན་ཡོད་པའི་ཞན་དང་གོང་ཁྲིར་ཉི་ཤུ་ལྷག་གི་ས་ཁུལ་བརྒྱུད་ནས་ཡོན་པ་འཛམ་གླིང་ཐོག་
 རྒྱུ་གྲགས་ཡོད་པའི་སུའུ་ཡི་རྟི་མིས་བཟོས་གཙང་པོ་ལས་ལྡུབ་ 8.5 དང་། བ་ན་མ་
 མིས་བཟོས་གཙང་པོ་ལས་ལྡུབ་ 17 ལྷག་གིས་རིང་བ་རེད། ཨར་ལས་དེ་ཡོངས་སུ་
 བྱུང་རྒྱུ་སྐོམ་ཞིང་སུའུ་ཁྱིེ་སྤྱག་ 1,500 ནས་ཁྱིེ་སྤྱག་ 2,000 ལྷག་ཅས་ཆུ་ཞིང་དུ་……
 བསྐྱེད་ཐུབ་རྒྱ་དང་། སྤེང་སྟོང་དང་ནགས་ཚལ་སུའུ་ཁྱིེ་སྤྱག་ 1,000 ལྷག་འཇུགས་
 ཐུབ་རྒྱ། ས་ཆུ་སྟུང་འཛིན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་ཁྱིེ་ལྷན་ཅན་ཕྱེད་ཐུབ་ཅིང་། ལྷ་ཐང་
 སུའུ་ཁྱིེ་སྤྱག་ 1,500 ལྷག་ཅས་རྒྱ་ཆེ་ཆེར་གཏོང་བྱུང་པའི་ཡིན། དུས་མཚུངས་སུ་ད་དུང་
 འབབ་རྒྱའི་གཟར་ཚད་ལོད་སྟོད་ནས་ཆུ་འཁྱུགས་སྟོག་འདོན་ས་ཆོགས་རྒྱུང་འབྲིང་བརྒྱ་ལྷག་
 ཅས་འཇུགས་ཆོག རྒྱ་ཐོག་གི་འབྲིམ་འགྲུལ་ཐང་དུན་ 20 ནས་ 100 བར་གྱི་གྲུ་རྒྱངས་
 རྣམས་རྒྱ་མཚོ་འི་རོང་ནས་མཐོ་ཚད་སྤྱི་ཁྱིེ་ 1,000 རས་ 2,000 ལྷག་ཡོད་པའི་རི་སྐང་
 གི་ཆུ་ལས་ནང་དུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་བསྟོན་ཐུབ་པའི་ཡིན། ཨར་ལས་འདི་འདྲ་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་ཡིན་ཡང་ 1958 ལོ་ནས་འགོ་རྒྱགས་ཏེ། ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྒྱ་དུས།
 པོད་དང་མི་རིགས་གཞན་དག་གི་མི་དམངས་སྟོ་ཅེ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་རྟོགས་ལས་ཕྱེད་པར་
 བརྟེན། མེན་ཞན་གྱི་ཀྱུ་ཁྱིེ་ས་ཆ་ནས་ལུང་ཞི་ཞན་གྱི་དུ་ཡོན་ལེང་ས་ཆའི་བར་གྱི་སྤྱི་
 ལེ་དུག་བརྒྱ་ཡོད་པའི་སྐབས་དང་པོ་དེ་ཨར་ལས་དེ་དུ་ལས་འདི་ལོ་ནང་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་

འགྲུབ་ཐུབ་ངེས་ཡིན། ཨམ་ལས་འདི་དེ་ནང་དུ་ས་ཆ་དེ་གའི་ཀྱང་དང་ཏུས། བོད་
 སོགས་མི་དེགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ནམས་ཀྱིས་དཔལ་པོ་དེ་འགྱུར་ཉམས་ཚད་མེད་བརྟན་...
 ཉི། དུས་མུང་ཟླ་བ་གསུམ་ཅན་གྱི་དྲིང་ལ་ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་མི་དེགས་ཁག་གི་མི་
 དམངས་ནམས་ཀྱིས་མ་དངུལ་སྒྲོར་བྱི་ཕྱག་ 1200 ལྷག་བསྐྱུས་པར་ས་མ་ཟད། དང་གི་ཕུལ་
 དུ་ཕྱུང་བའི་བུ་དང་བུ་མོ་ནམས་མངགས་ནས་ཀྱབ་སྐྱོར་བྱས་པ་རེད། མི་དེགས་ཁག་
 གི་མི་དམངས་ནམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ཀྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་དཔེ་དེ་འདྲ་ཀྱལ་ཡོངས་ལ་ཏུ་ཅང་...
 མང་པོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ནང་སོག་དང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཁོངས་ཕུ་མེ་ཐེ་རྩོར་སོག་གི་མི་
 དེགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཀྱང་ཉི་དེས་ 1958 ཡོར་ཀྱང་དེགས་ས་ཁུལ་གྱི་དྲུང་སྟེན་ཀྱང་ཉི་ལ་ཆུ་...
 སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཕྱུང་ནས་འཆོ་བར་དཀའ་ངལ་ཕྱུང་ཡོད་པ་ཐོས་འབྲལ་ཁོ་ཆོར་དེན་ཡོན་མི་
 དགོས་པར་ཞོག་ཁོག་དང་པེ་ཆལ་ཀྱང་མ་ཁྲི་རེ་དང་། རྩ་ཀྱང་མ་ཁྲི་བཅུ་བཅས་སྤྱད་འདུག
 ཕུ་ཡོན་དང་ཕུ་ཐེ་ཏུ་སོགས་ཞིང་ལས་ས་ཁུལ་གྱི་རྩོར་སོག་དང་ཞན་ཁག་ནམས་ལ་ཕྱད་...
 སྟེང་ཆད་སྐབས། ཕུགས་ལས་ས་ཁུལ་གྱི་ཕུ་ལ་ཐེ་ཀྱང་དུའུ་མཉམ་འབྲེལ་རྩོར་སོག་
 དང་། ཁྲིན་པར་དུ་རྩོར་སོག་གིས་ཕྱད་སྟེང་ཀྱང་མ་དུང་ཕྱུར་བཅུ་ལྷག་བསྐྱུས་ཏེ་ཁོ་ཆོར་
 ཀྱབ་སྐྱོར་བྱས་འདུག ཡང་དཔེར་ན་གོང་ཞེས་ཞིང་ཆེན་གྲོང་དེགས་དང་སྐྱོང་སྐྱོངས་
 ཁོངས་ལྷིང་ལྷིན་མི་དེགས་ཁག་གི་དང་སྐྱོང་ཞན་གྱིས་ན་ཞིང་ངར་ལྷགས་བཙོ་སྤྱད་ཀྱང་...
 ཆེན་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་ནང་དུ་གྲོང་དེགས་དང་། མེད་དེགས། ཡེད་དེགས་
 བཅས་ཀྱི་མི་འཕོར་བྱི་དུག་ལྷག་ཡོད་པའི་ཀྱང་བསྐྱོད་དཔུང་ཁག་གཅིག་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་
 ནས་ཉིན་བཅུ་ལྷག་ཅན་གྱི་དྲིང་ལ་ལེ་བར་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་སེལ་ཡོད་པའི་པེ་ཐེ་དང་།
 ཐེན་ལེན་ཞན་གཉིས་ལ་ཕྱིན་ནས་ཀྱབ་སྐྱོར་བྱས་འདུག མི་དེགས་ཁག་གི་མི་དམངས་
 ཆང་མས་དྲུར་བཙོན་ཆེན་པོ་དེ་སྒོ་ནས་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་དྲིང་ཕུགས་འཇུགས་སྒྲན་དུ་
 ལྷགས་པ་དང་། མི་གཞན་པར་ཀྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ་དེ་ནི་གཟི་བརྗིད་ལྡན་མེད་པ་བཙུན་
 པ་རེད། ཕན་ཚུན་ཀྱབ་སྐྱོར་དང་དེགས་ལས་བྱེད་པའི་ཀྱང་ཁྲོན་ནི་བཟོ་ལས་དང་ཞིང་

ལས་ནས་འགྲུལ་སྐྱེལ་འདྲིན་ལས་རིགས་ཀྱི་པར་དང་། ངལ་ཚོལ་ནུས་ཤུགས་
 དང་ལག་ཅུལ་མི་སྡེ་ནས་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་དང་འཇུགས་སྐྱུན་མ་དདུལ་གྱི་པར། ཞང་དང་
 ཀྲང་ཉི་ནས་ཞན་ཁག་པན་ཚུན་དང་། རང་སྐྱོང་ཁུལ་པན་ཚུན་གྱི་པར་དང་ཞིང་ཆེན་
 (ཁྲོང་ཁྱེར་)ཁག་དང་རང་སྐྱོང་རྫོངས་ཁག་གི་པར་བཅས་ཡོད། པན་ཚུན་རོགས་ལས་
 དང་རྒྱལ་སྐྱོར་ཤེད་པའི་རྒྱ་ཁྱོན་མི་བཅུ་ཕྲག་ཁ་གསུམ་ནས་བཅུ་ཕྲག་ཁ་གསུམ་དང་། རྫོང་
 ཕྲག་ཁ་གསུམ་། ཁྱི་ཕྲག་ཁ་གསུམ་། འབྲུམ་ཕྲག་ཁ་གསུམ་བཅས་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་
 རང་སོག་ལ་བཅུགས་པའི་པའོ་ཐིའུ་རྩ་ལྟགས་མཉམ་འབྲེལ་ཁྲི་ལས་དང་། ཐིན་ཅང་*
 ལ་བཅུགས་པའི་ཁྲི་ལ་མ་ཡེ་ཡི་ཨོ་སྤུམ་བཟོ་ལས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་སོགས་རྣམས་པ་རྒྱ་ཆེ་པའི་
 དྲིང་དུས་ཅན་གྱི་བཟོ་ལས་ཆང་མ་རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་སོ་སོ་འི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་.....
 དམངས་རྣམས་ཀྱིས་ཤུགས་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྐྱོར་ཤེད་པའི་འོག་དུ་འཇུགས་སྐྱུན་བྱས་པ་གསུམ་
 རྟག་རེད།

བཙུང་བསྐྱོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་འཕྲོད་པའི་ཆེད་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་
 མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་ 1958 ལོ་ནས་བཟུང་ད་དུང་སྔོན་ཐོན་ལ་དབེ་རྩ་བ་དང་། སྔོན་
 ཐོན་གྱི་རྣམས་སྐྱེལ་པའི་ལས་འགུལ་བྱུང་གདལ་དུ་སྐྱེལ་ཏེ་པན་ཚུན་ལྷ་སྐྱོར་དང་འཆམས་
 འདྲི་ཤེད་པ། པན་ཚུན་ཐོན་སྐྱེད་ལག་ཅུལ་དང་འཇུགས་སྐྱུན་ཉམས་སྐྱོང་བཞེ་རིས་ཤེད་
 པ། མཚའ་མཐུན་གྱི་འགན་བཞུར་ཤེད་པ་དེ་དག་གིས་རྣམས་ལུས་སྔོན་ཐོན་དུ་བསྐྱུར་བ་
 ལ་སྐྱལ་འདོད་ཀྱི་པན་ནུས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན་ཁོང་ཞིས་ཞིང་ཆེན་གྲོང་རིགས་
 རང་སྐྱོང་རྫོངས་ཁོངས་ཟན་ཅང་*དུང་རིགས་རང་སྐྱོང་ཞན་དེ་སྔོན་ཆད་རྣམས་ལུས་ཐེབས་
 པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པས་ལྷན་རིང་འབྲུ་རིགས་ཆད་པ་ཡིན་ཡང་ 1958 ལོར་ཞན་དེའི་
 ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་རྗེ་རང་སྐྱོང་རྫོངས་དེའི་མང་དང་པོའི་གསུམ་སྐྱེལ་
 རས་རྫོངས་ཡོངས་ཀྱི་འབྲུ་རིགས་ཐོན་ཆད་འཕེལ་བའི་དར་ཆ་དམར་པོ་ཞིག་དུ་བྱུར་བ་རེད།
 དེའི་རྒྱ་མཚན་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། ཕྱི་ལུལ་དང་ལུལ་དེའི་ཐོན་ཆད་འཕར་བའི་སྔོན་

ཐོན་ཉམས་མྱོང་སྒྲོབ་སྒྲོང་དང་བྱུང་སྒྲོབ་བཟང་པོའི་རྒྱུ་གྱིས་ཡིན། བསྐྱམས་ཅིས་ལྟར་
 ན་ 1957 ལོ་འདི་དགུན་ཁ་ནས་ 1958 ལོ་འདི་མཇུག་གི་བར་དུ་ཞུན་དེའི་ཁོངས་སུ་ཅ་
 འཇུགས་བྱས་ཏེ་ཞུན་དེ་དང་གྱི་ཡུལ་དུ་ལྷ་སྐྱོར་དང་འཚམས་འདྲི་སྐྱོར་ལན་གངས་.....
 བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བྱས་འདུག། ཟན་ཅང་ས་ཆའི་ཐོན་ཆད་འཕར་བའི་ཉམས་མྱོང་དེ་ལ་རྒྱལ་
 ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ས་ཁུལ་མང་པོས་མཐོང་ཆེན་བྱས་ཤིང་། ས་ཆ་དེར་ལྷ་སྐྱོར་དང་
 འཚམས་འདྲིར་འགྲོ་མཁན་ཆུ་པོའི་རྒྱུ་བཞིན་ས་ཆ་དེ་བྱུང་ཡོད། 1958 ལོ་འདི་རྒྱུན་
 ཁར་དུང་ཡུལ་དེར་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ལས་དོན་སྐྱོར་གྱི་ལས་ཡུལ་ལྷ་སྐྱོར་གྲོས་ཚགས་
 ཤིག་འཚོགས་ཏེ། ཁོང་ཚོ་འཇུག་ཐོན་ཉམས་མྱོང་བྱུང་སྒྲོབ་བྱས་པ་རེད།

མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་
 ཀནས་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་མཐུན་སྦྲིལ་རྗེ་བནན་དུ་གཏོང་བའི་
 ཅ་འཇུགས་ཀྱི་ནམ་པ་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཡིན། མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་དེས་སྐར་ལས་ཀྱང་
 རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་བའི་སྐོ་ནས་མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གི་མི་ནམས་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་ཏེ། མི་
 དམངས་ཀྱང་ཉི་གཅིག་གི་ནང་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ངལ་རྩོལ་བྱེད་བ་དང་འཆོ་བ་སྦྱེལ་བ།
 ཡན་ཚུན་སྒྲོབ་རེས་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་ཡར་ཐོན་ཡོང་བ་བཅས་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་། དེས་ནི་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གུལ་དུ་ལུས་པའི་མི་རིགས་བར་མཐུན་ལས་མེད་བ་དང་ཕྱོགས་ཞེན་བྱེད་བ་.....
 མོགས་ཅ་མེད་གཙང་དག་བཟོས་ནས། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་བར་སྦྱུན་ཆུ་ལྷ་ཕུའི་
 ཡིད་ཆེས་དང་སྐོ་མཐུན་གྱི་མཉམ་ལས་བྱེད་རྒྱ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཤུགས་སྒྲོན་བྱེད་བའི་བ་
 ཞིག་དང་། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་བར་ཡན་ཚུན་སྐད་ཡིག་སྒྲོབ་རེས་དང་ཡན་ཚུན་
 སྐད་ཐོན་ཉམས་མྱོང་དང་རིག་གནས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་ལུལ་བྱུང་གས་སྒྲོབ་རེས་ལན་རེས་ཀྱང་
 བྱེད་བའི་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་ནམས་ལྷན་ཅིག་དུ་
 འཕེལ་རྒྱས་དང་ཡར་ཐོན་ཡོང་བ་ལའང་ཏ་ཅང་ཡན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཡིན།

མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ནི་ནམ་པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་དཔལ་འབྱོར་སྦྲེ་མང་བ་དང་། བཟོ་

ཞིང་ཚོང་སྒོལ་དམག་ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་པ། སྤྱིད་ཉི་གཅིག་སྒྲིལ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཅ་
 འཇུག་སྐྱེས་པ་གསར་པ་ཞིག་རེད། དེས་ཏེ་ཅང་པན་རྩལ་ཆེ་པའི་སྒོ་ནས་གོང་གསེབ་
 ནང་གི་མི་རིགས་ཁག་གི་ངལ་ཚོལ་རྩལ་གྱུགས་སྒྲུལ་སྒྲེལ་ཆེས་ཆེ་དང་ལུགས་མཐུན་གྱིས་...
 བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། མི་རིགས་ཁག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་རྩལ་འདོན་སྒྲེལ་གང་ཆེ་
 ཟུག་ཏེ། མི་རིགས་ཁག་བར་པན་ཚུན་རོགས་ལས་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་། གོང་གསེབ་ཀྱི་
 ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་མཉམ་ལས་ཁང་གིས་སྒྲུབ་དཀའ་པའི་འཇུགས་སྒྲུན་སྒྲུ་ཚོགས་ཀྱང་བྱེད་
 ཐུབ་པའི་ཁྱད་གྱིས་དཔལ་འབྱོར་སྒྲུ་ཚོགས་སྒྱུར་བར་གོང་འཕེལ་ག་ཏོང་ཐུབ་ལ། མི་
 རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའང་སྒྱུར་བར་ལེགས་བཅོས་བྱེད་ཐུབ།

མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཤེ་ནང་དུ་སྤར་གྱི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་མཉམ་ལས་ཁང་ལས་ཀྱང་
 སྤྱི་ཤེ་གསོག་འཛུགས་ཆེད་ཞིང་འཕེལ་མགྱོགས་པ་ཡིན་ཏེ་བས། སྤར་ལས་འཆར་གཞི་
 ལྟན་ཞིང་ལུགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཉི་ཤེ་ནང་གི་མི་རིགས་ཁག་གི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཚོ་བ་
 བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་། མི་དམངས་ཀྱང་ཉི་ཡོད་ན་ཐོན་སྐྱེད་ཐོག་དུང་རྩིས་ལུས་
 ཐེབས་པ་དང་། འཚོ་བའི་ཐད་དུང་དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཁག་ལ་རོགས་
 ཟུག་ཏེ། ཁོ་ཚོ་མདུན་དུ་བསྐྱོད་པའི་མི་རིགས་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་འཕེལ་ཁྱུས་བྱུང་སྟེ།
 མགྱོགས་སྒྱུར་དུ་གོ་མ་རིམ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གྲུལ་དུ་ལུས་པའི་མི་རིགས་ཁག་...
 གི་མི་དམངས་བར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཐོག་དོན་དངོས་སུ་འདྲ་...
 མཉམ་མེད་པ་དེ་བསལ་ནས། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཆང་མ་བཤེ་སྤྱིད་ལུན་སྒྲུལ་
 ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལོངས་སུ་སྦྱོང་ཚོག་པར་བྱེད་ཐུབ།

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཇུགས་
 སྒྲུན་བྱ་བ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འཕེལ་ཁྱུས་བྱུང་བའི་སྐབས་འདིར་དང་ཁྱེལ་གྱི་མི་རིགས་...
 ཁག་བར་གྱི་ཐུག་འཕྲད་སྤར་ལས་རྩི་མང་དང་། འཕེལ་བ་སྤར་ལས་དམ་ཟབ་དུ་འགྱུར་
 ཞིང་། པན་ཚུན་སྒོལ་རེས་དང་གྲུགས་ཁྱེན་ཐེབས་རེས་བྱེད་པའང་ཉིན་རེ་བཞིན་རྩི་